

SPOŁĘCZNIE ODPOWIEDZIALNE ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Zamawiaj odpowiedzialnie. Wpływnaj społecznie.

Wrocław miasto spotkań

www.wroclaw.pl

CZŁOWIEK W CENTRUM DZIAŁALNOŚCI

DLACZEGO WARTO?

Jednostki sektora publicznego mają wyjątkową **możliwość wpływania na rozwój społeczny poprzez wybór produktów i usług, które nie tylko spełniają standardy jakości, ale także wspierają cele społeczne.** Wykorzystując przetargi jako narzędzie, mogą przyczyniać się do tworzenia miejsc pracy, promować godne warunki zatrudnienia, wspierać integrację osób z niepełnosprawnościami oraz osób znajdujących się w trudniejszej sytuacji życiowej.

Takie społecznie odpowiedzialne podejście do zamówień publicznych staje się impulsem dla przedsiębiorstw do prowadzenia działalności w sposób bardziej zrównoważony i odpowiedzialny – zarówno w zakresie produkcji, jak i polityki zatrudnienia. Dzięki temu **zamówienia publiczne pełnią kluczową rolę w realizacji celów społecznych oraz polityki zatrudnienia.**

Zatrudnianie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w organizacjach pozarządowych to inwestycja o wysokiej społecznej stopie zwrotu. Przynosi nie tylko poprawę jakości życia tych osób, ale także zmniejsza koszty opieki społecznej i zwiększa wpływy z podatków. Wsparcie takich działań to realny zysk dla całego społeczeństwa.

JAKIE PODMIOTY

**mogą realizować odpowiedzialne
zamówienia publiczne?**

W kontekście zamówień publicznych warto uwzględniać PES i PS jako wykonawców, podwykonawców lub partnerów w realizacji zamówienia. Daje to realną szansę na połączenie efektywności gospodarczej z odpowiedzialnością społeczną administracji.

Podmiot ekonomii społecznej (PES) to organizacja, która przede wszystkim realizuje cele społeczne, stawiając je ponad zyskiem. Działa na rzecz wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym pomagając im w powrocie do aktywności zawodowej i społecznej i/lub świadczy różnorodne usługi społeczne oraz realizuje działania przynoszące korzyści całej społeczności.

Status Przedsiębiorstwa Społecznego (PS) może uzyskać PES, który m.in.:

- prowadzi działalność odpłatną lub gospodarczą;
- zatrudnia min. 3 pracowników na min. ½ etatu na umowie o pracę;
- posiada cel reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i/lub realizacji usług społecznych.

Więcej informacji o tym, jakie warunki musi spełnić organizacja, żeby uzyskać status przedsiębiorstwa można znaleźć w Ustawie o ekonomii społecznej.

PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ

**organizacje
pozarządowe**
np. stowarzyszenia,
fundacje,
uczniowskie kluby
sportowe

**spółdzielnie
socjalne,
spółdzielnie pracy**

**kościół, związki
wyznaniowe,
stowarzyszenia JST,
spółki akcyjne,
spółki z o.o.,
kluby sportowe**

**Centra Integracji
Społecznej,
Kluby Integracji
Społecznej**

**przedsiębiorstwa
społeczne**

**Warsztaty Terapii
Zajęciowej,
Zakłady Aktywności
Zawodowej**

SPOŁECZNIE ODPOWIEDZIALNE ZAMÓWIENIA

to nie tylko procedura

– to decyzja o tym, by publiczne pieniądze działały na rzecz lokalnego rozwoju, zatrudnienia i włączenia społecznego.

PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ

Przykładowe usługi:

- catering,
- warsztaty i wydarzenia artystyczne,
- zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży,
- zapewnienie dostępności,
- warsztaty integracyjne,
- wycieczki z przewodnikiem,
- gry terenowe,
- szkolenia,
- alpakoterapia,
- usługi asystenckie i opiekuńcze,
- wolontariat pracowniczy,
- wsparcie specjalistyczne (psychologiczne, terapeutyczne, neurologopedyczne, psychiatryczne, psychodietetyczne itp.)
- organizacja eventów,
- reintegracja społeczna i zawodowa,
- sprzedaż rękodzieła,
- usługi porządkowe,
- usługi remontowe,
- produkcja gadżetów,
- prowadzenie placówek edukacyjnych.

LOKALNY PROGRAM

ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ

MIASTA WROCŁAW

ZARZĄDZENIE NR 10640/18 PREZYDENTA WROCŁAWIA

Od 2018 r. przyjęto we Wrocławiu Lokalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej. Jednym z kluczowych elementów Programu jest włączanie społecznie odpowiedzialnych praktyk do zamówień publicznych.

CELE

Celem głównym Programu jest zwiększenie roli PES w realizacji usług użyteczności publicznej, tworząc trwałe miejsca pracy dla mieszkańców Wrocławia zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Rozwój kooperacji samorządu i PES.

Tworzenie warunków do rozwoju lokalnych PES.

Włączenie mieszkańców w działania aktywizacyjne.

W PRAKTYCE PROGRAM

- zachęca jednostki miejskie do stosowania klauzul społecznych,
- wykorzystuje odrębne przepisy do preferowania PES i innych podmiotów zatrudniających (np. osoby bezrobotne, z niepełnosprawnościami, osoby z doświadczeniem choroby psychicznej, bezdomności, seniorów),
- rozwija współpracę z PES i spółdzielniami socjalnymi, które mogą świadczyć m. in. usługi cateringowe, opiekuńcze, porządkowe, edukacyjne czy animacyjne.

KORZYŚCI

- wzrost zatrudnienia wśród osób bezrobotnych i oddalonych od rynku pracy trwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz zmniejszenie wydatków na świadczenia pomocy społecznej,
- lepsza redystrybucja podatków z tytułu PIT i CIT,
- poprawa funkcjonowania grup defaworyzowanych na rynku pracy.

POLITYKA WSPÓŁPRACY

WROCŁAWIA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI NA LATA 2023–2027

UCHWAŁA NR LXXV/1932/23 RADY MIEJSKIEJ WROCŁAWIA

Współpraca pomiędzy JST a organizacjami jest czymś pożądanym. Polityka precyzuje jakie założenia zakłada wrocławski model współpracy.

FUNDAMENTY

Organizacje jako partnerzy biorący odpowiedzialność.

Kooperacja i współdzielenie się zasobami, np. lokalami.

Zwiększenie dostępności usług publicznych.

Decentralizacja i deinstytucjonalizacja usług.

Resyliencja jako umiejętność szybkiego dostosowywania się do zmieniającej się rzeczywistości.

GRUPY BRANŻOWE I PARTNERSTWA

Wrocław posiada grupy dialogu społecznego skupione w ważnych obszarach tematycznych takich jak np. wsparcie osób z niepełnosprawnościami, młodzież, społeczność LGBT+. Organizacje mówiące "jednym głosem" odgrywają znaczącą rolę doradczą.

WROCŁAWSKA RADA POŻYTKU PUBLICZNEGO (WRDPP)

WRDPP od wielu lat odgrywa szczególną rolę w partycypacji społecznej we Wrocławiu. Zgodnie z krajowymi przepisami RDPP opiniuje m. in. propozycje uchwał i aktów prawa miejscowego przekazywanych do Rady Miejskiej Wrocławia. W skład WRDPP wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowych, Prezydenta Wrocławia i Rady Miejskiej.

KIERUNEK DZIAŁAŃ DLA MIEJSKICH JEDNOSTEK I URZĘDU

Zarządzenie Prezydenta Wrocławia Jacka Sutryka dotyczące stosowania klauzul społecznych w procedurach zamówień publicznych to istotny krok w kierunku budowania bardziej sprawiedliwego i inkluzywnego miasta. To zarządzenie to nie tylko formalność – to realna szansa, by poprzez codzienne działania urzędników tworzyć bardziej odpowiedzialne i solidarne miasto.

Dlaczego to ważne?

Zamówienia publiczne to potężne narzędzie wpływu społecznego. Dzięki wprowadzeniu klauzul społecznych, samorząd może:

- wspierać zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- promować uczciwe warunki pracy i działania przedsiębiorstw społecznych,
- realizować politykę równych szans i integracji społecznej.

Co to oznacza w praktyce dla urzędników?

- Obowiązek uwzględniania klauzul społecznych przy przygotowywaniu zamówień publicznych poniżej progów unijnych i 130 000 zł netto, tam gdzie jest to możliwe i uzasadnione.
- Świadome planowanie zamówień, z uwzględnieniem ich potencjału do generowania korzyści społecznych.
- Konieczność współpracy z Wydziałem Partycypacji Społecznej, by trafnie identyfikować możliwości zastosowania klauzul w konkretnych postępowaniach.

ZARZĄDZENIE PREZYDENTA WROCŁAWIA

NR 1618/24 Z DNIA 30.12.2024 R.

w sprawie stosowania klauzul społecznych w procedurze zamówień publicznych, których wartość jest niższa niż progi unijne określone w art. 3 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320) oraz przy udzielaniu zamówień o szacowanej wartości niższej niż 130 000 złotych (bez podatku VAT)

Na podstawie art. 31, art. 33 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572 i 1907) w związku z art. 94, 95, 96 i art. 242 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320) oraz w związku z art. 26, art. 29 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 113 i 1635) zarządzam co następuje:

§ 1. W celu realizacji „Strategii Wrocław 2030”, w tym aktywizacji społeczno – zawodowej i integracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprawy jakości życia mieszkańców oraz realizacji zrównoważonej polityki społecznej i rozwoju gospodarczego, zaleca się komórkom organizacyjnym Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz miejskim jednostkom organizacyjnym stosowanie klauzul społecznych dla zamówień publicznych, których wartość jest niższa niż progi unijne określone w art. 3 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320) oraz przy udzielaniu zamówień o szacowanej wartości niższej niż 130 000 złotych (bez podatku VAT).

§ 2. Zasady postępowania w zakresie stosowania klauzul społecznych, o których mowa w § 1, określa „Regulamin postępowania w zakresie stosowania klauzul społecznych przy udzielaniu zamówień publicznych, których wartość jest niższa niż progi unijne określone w art. 3 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych oraz przy udzielaniu zamówień o szacowanej wartości niższej niż 130 000 złotych (bez podatku VAT) realizowanych przez komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego Wrocławia i miejskie jednostki organizacyjne”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 3. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się dyrektorowi Departamentu Spraw Społecznych, a w zakresie stosowania postanowień niniejszego zarządzenia przez komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego Wrocławia w porozumieniu z dyrektorem Wydziału Zamówień Publicznych Urzędu Miejskiego Wrocławia.

§ 4. Wykonanie zarządzenia powierza się dyrektorom komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego Wrocławia oraz kierownikom miejskich jednostek organizacyjnych.

§ 5. Traci moc Zarządzenie nr 5491/21 Prezydenta Wrocławia z dnia 23 czerwca 2021 r. w sprawie stosowania klauzul społecznych w procedurze zamówień publicznych, których wartość jest niższa niż progi unijne określone w art. 3 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. poz. 2019 z późn. zm.).

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

STOSOWANIE ODPOWIEDZIALNYCH ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

FAKTY I MITY

MIT 1:

BRAK KONKURENCYJNOŚCI

Stosowanie klauzul społecznych ogranicza konkurencyjność i jest łamaniem zasady konkurencyjności wynikającej z Ustawy Prawa zamówień publicznych (PZP).

FAKT 1:

KORZYŚCI SPOŁECZNE

Klauzule społeczne, choć mogą zawęzić grupę potencjalnych wykonawców do tych, którzy spełniają określone kryteria społeczne nie łamią zasady konkurencyjności w zamówieniach publicznych. PZP wyraźnie przewiduje możliwość ich stosowania pod warunkiem, że są związane z przedmiotem zamówienia i proporcjonalne do wielkości zamówienia. Są to dozwolone i uzasadnione kryteria, które oprócz ceny i jakości zamawiający może zastosować przy wyborze wykonawcy. Ich celem jest osiągnięcie dodatkowych korzyści społecznych. Zastosowania klauzul społecznych wspiera podmioty prowadzące aktywizację zawodową i zatrudniające osoby z kręgu wykluczenia społecznego, co końcowo zmniejsza koszty pomocy społecznej. Wykonawcy, którzy spełniają kryteria społeczne mogą pochodzić z całego kraju, a nie tylko najbliższego regionu.

MIT 2:

BRAK WYKONAWCÓW USŁUG

Zastosowanie klauzul społecznych może skutkować brakiem potencjalnych wykonawców.

FAKT 2:

KONSULTACJE

Obawa braku wykonawców po zastosowaniu klauzul i kryteriów społecznych jest często nieuzasadniona. W Polsce działa coraz więcej podmiotów ekonomii społecznej, które są wyspecjalizowane w świadczeniu różnorodnych usług, np. gastronomicznych. W przypadku niszowych usług, zamawiający powinien przed przeprowadzeniem procedury skontaktować się z lokalnym OWES (Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej) lub Dolnośląskim Ośrodkiem Polityki Społecznej. Mogą oni wskazać podmioty spełniające kryteria. Dodatkowo, informacja o możliwości składania ofert powinna być szeroko rozpowszechniana, tak by trafiła do grona potencjalnych wykonawców.

MIT 3:

TEN SAM WYKONAWCA

Zamawiający obawia się, że po zastosowaniu klauzul i kryteriów społecznych usługa cyklicznie może być realizowana przez ten sam podmiot.

FAKT 3:

NAJLEPSZY WYKONAWCA

Cykliczna realizacja usługi przez ten sam podmiot nie jest łamaniem PZP, o ile podmiot nadal spełnia kryteria i oferuje najlepszą jakość w konkurencyjnej cenie. Wybór "najlepszego wykonawcy" zawsze jest priorytetem. Ustawa PZP promuje stabilność i długoterminową współpracę z rzetelnymi wykonawcami, o ile nie prowadzi to do naruszenia zasad konkurencyjności. Jeśli dany podmiot regularnie wygrywa przetargi, oznacza to, że jest konkurencyjny i oferuje najlepszą jakość usług, która przewyższa oferty innych. Zamawiający powinien regularnie oceniać jakość świadczonych usług i otwarcie informować o możliwości składania ofert, by zachować transparentność i konkurencyjność.

MIT 4:

KONTROLA I KARY

Stosowanie klauzul społecznych grozi kontrolą i karami finansowymi oraz podważeniem zasad postępowania.

FAKT 4:

WSPARCIE EKSPERTÓW

Obawa ta wynika z braku wiedzy dotyczącej prawidłowego stosowania tych przepisów. Klauzule społeczne, w tym m. in. zastrzeżenie obowiązku zatrudniania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, są legalnymi i promowanym przez ustawodawcę narzędziami. Ustawa PZP wyraźnie dopuszcza i reguluje ich stosowanie, o ile są proporcjonalne do przedmiotu zamówienia i nie naruszają zasady uczciwej konkurencji. Zamawiający mogą i powinni konsultować się z ekspertami (np. jednostkami wspierającymi ekonomię społeczną, Regionalnymi Ośrodkami Polityki Społecznej czy nawet KIO) w celu zapewnienia poprawności ich stosowania. Przykładem jest Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE w sprawie zamówień publicznych, która promuje aspekty społeczne w zamówieniach.

MIT 5:

NISKA JAKOŚĆ USŁUG

Stosowanie klauzul społecznych prowadzi do wyboru wykonawcy, którego usługi będą niskiej jakości ze względu na zatrudnianie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

FAKT 5:

WSPARCIE EKSPERTÓW

Przekonanie, że podmioty zatrudniające osoby zagrożone wykluczeniem świadczą usługi niskiej jakości, jest krzywdzące. Przedsiębiorstwa społeczne działają w oparciu o profesjonalne standardy, inwestując w szkolenia i rozwój pracowników. Posiadają one konkurencyjną i profesjonalną ofertę, co jest potwierdzone licznymi nagrodami i certyfikatami. Zamawiający ma prawo oczekiwać wysokiej jakości, która nie jest gorsza od ofert pozostałych podmiotów. Zatrudnianie osób zagrożonych wykluczeniem nie może być uzasadnieniem niskiej jakości. Zamawiający, tak jak w każdym innym przetargu, może i powinien żądać od wykonawców przedstawienia portfolio, próbek usług, referencji oraz dowodów na posiadanie odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia.

MIT 6:

WSPÓŁCZUCIE JAKO MOTYWACJA

Motywacją do stosowania klauzul społecznych jest litość wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, co prowadzi do wyboru niskiej jakości oferty.

FAKT 6:

OCZEKIWANIE JAKOŚCI

Stosowanie klauzul społecznych nie jest aktem współczucia, lecz świadomą i strategiczną decyzją zamawiającego, mającą na celu osiągnięcie korzyści społecznych. Działania te są wpisane w politykę odpowiedzialnych zamówień publicznych i cele zrównoważonego rozwoju. Zamawiający ma prawo i obowiązek oczekiwać wysokiej jakości usług. Zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem jest wartością dodaną, która świadczy o społecznej odpowiedzialności i wspiera lokalną społeczność. Taka praktyka ma realne przełożenie na zmniejszenie obciążeń systemu pomocy społecznej i zwiększenie aktywności zawodowej obywateli.

OPINIA, KTORA WYZNACZA KIERUNEK

Dzięki odpowiedzialnym zamówieniom publicznym nasze miasto nie tylko nabywa niezbędne usługi i produkty, ale również inwestuje w rozwój wspólnoty, wspiera zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wzmacnia lokalną ekonomię społeczną.

Dokumenty takie jak „Lokalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej miasta Wrocław” oraz „Polityka współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi na lata 2023–2027”, jednoznacznie wskazują, że partnerstwo urzędu i jego jednostek z organizacjami pozarządowymi stanowi fundament budowania nowoczesnego i solidarnego miasta.

Chcemy, aby wydatki publiczne we Wrocławiu nie tylko odpowiadały na bieżące potrzeby miasta, ale również wzmacniały więzi społeczne, rozwijały lokalną przedsiębiorczość i przyczyniały się do ograniczenia przyszłych kosztów pomocy społecznej. Społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne to inwestycja w przyszłość, w ludzi i w jakość naszego wspólnego życia.

Włączmy się wszyscy w rozwój tej dobrej praktyki.

**PREZYDENT WROCŁAWIA
JACEK SUTRYK**

Przedsiębiorstwo
Społeczne
Spółdzielnia Socjalna
Mniej Więcej

ZASTRZEŻENIE ZAMÓWIENIA DO PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH

Art. 26 Ustawy o ekonomii społecznej

1. Jednostka sektora finansów publicznych, udzielając zamówienia publicznego, do którego ze względu na jego wartość nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 i 1720), może zastrzec, że o udzielenie zamówienia publicznego mogą ubiegać się wyłącznie przedsiębiorstwa społeczne działające na podstawie ustawy lub właściwych przepisów państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, z uwzględnieniem art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

2. Informację o zastrzeżeniu, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza się we wniosku o uruchomienie procedury udzielenia zamówienia publicznego oraz odpowiednich dokumentach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Wrocławska Spółdzielnia
Socjalna

Obejrzyj wideo!

...CZENIA PRZEZ PREZYDENTA RP
...PRZEDSTAWICIELI POLSKICH ORGANIZACJI
...NARZOM Z OKAZJI D... POMOCY HUMANITARNIEJ

ZASTRZEŻENIE ZAMÓWIENIA DO SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH

W ZAMÓWIENIACH DO 130 TYS.

Art. 15a. Ustawy o spółdzielniach socjalnych

1. Jednostka sektora finansów publicznych udzielając zamówienia, które nie podlega ze względu na jego wartość ustawie z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320), może zastrzec, że o udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wyłącznie spółdzielnie socjalne, działające na podstawie ustawy lub właściwych przepisów państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, z uwzględnieniem przepisów art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

2. Informacja o zastrzeżeniu, o którym mowa w ust. 1, musi znaleźć się we wniosku o uruchomienie procedury udzielenia zamówienia publicznego oraz w odpowiednich dokumentach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

WIELOBRANŻOWA
SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA
"PANATO"

KLAUZULA SPOŁECZNA ZASTRZEŻONA

Art. 94. Ustawy PZP

1. Zamawiający może zastrzec w ogłoszeniu o zamówieniu, że o udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wyłącznie wykonawcy mający status zakładu pracy chronionej, spółdzielnie socjalne oraz inni wykonawcy, których głównym celem lub głównym celem działalności ich wyodrębnionych organizacyjnie jednostek, które będą realizowały zamówienie, jest społeczna i zawodowa integracja osób społecznie marginalizowanych, w szczególności:

1) osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, 858, 1089 i 1165),

2) bezrobotnych w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620),

3) osób poszukujących pracy, niepozostających w zatrudnieniu lub niewykonujących innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia,

4) osób usamodzielnianych, o których mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177, 742, 743 i 858),

5) osób pozbawionych wolności lub zwalnianych z zakładów karnych, o których mowa w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706), mających trudności w integracji ze środowiskiem,

- 6) osób z zaburzeniami psychicznymi** w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 917),
- 7) osób bezdomnych** w rozumieniu ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.12)),
- 8) osób, które uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą**, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1504 oraz z 2024 r. poz. 854),
- 9) osób do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, posiadających status osoby poszukującej pracy, bez zatrudnienia**,
- 10) osób będących członkami mniejszości znajdującej się w niekorzystnej sytuacji, w szczególności będących członkami mniejszości narodowych i etnicznych** w rozumieniu ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 823). – pod warunkiem, że **procentowy wskaźnik zatrudnienia osób** należących do jednej lub więcej kategorii, o których mowa w pkt 1–10, jest **nie mniejszy niż 30 % osób zatrudnionych** u wykonawcy albo w jego jednostce, która będzie realizowała zamówienie.

Reintegrację społeczną i zawodową mogą realizować także:

Wrocławski Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ)

zatrudnia osoby z niepełnosprawnością w obszarze usług cateringowych i poligraficznych. Osoby z niepełnosprawnościami stanowią co najmniej 70% pracowników.

Wrocławskie Centrum Integracji Społecznej (WCI),

które uzupełnia funkcjonujący we Wrocławiu system pomocy bezrobotnym. Wsparcie obejmuje np. kursy przyuczające do zawodu, warsztaty, konsultacje indywidualne i staże.

Klub Integracji Społecznej (KIS) we Wrocławiu

wspiera osoby zagrożone wykluczeniem społecznym poprzez m.in.: warsztaty kroju i szycia, zajęcia rękodzieła, wspólne gotowanie, warsztaty komputerowe, pomoc w znalezieniu zatrudnienia, zajęcia z trenerem personalnym, indywidualne poradnictwo prawne, psychologiczne, zawodowe, udział w wydarzeniach kulturalnych i społecznych.

Przedsiębiorstwo
Społeczne
Centrum Wsparcia
Sp. z o.o.

KLAUZULA SPOŁECZNA PROZATRUDNIENIOWA

Art. 96 Ustawy PZP

1. Zamawiający może określić w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia inne niż określone w art. 95 ust. 1 wymagania związane z realizacją zamówienia, które mogą obejmować aspekty gospodarcze, środowiskowe, społeczne, związane z innowacyjnością, zatrudnieniem lub zachowaniem poufnego charakteru informacji przekazanych wykonawcy w toku realizacji zamówienia. Wymagania, o których mowa w ust. 1, mogą dotyczyć w szczególności:

- 1) zastosowania określonych środków zarządzania środowiskowego;
- 2) zatrudnienia:

a) bezrobotnych w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia,

b) osób poszukujących pracy, niepozostających w zatrudnieniu lub niewykonujących innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia,

c) osób usamodzielnianych, o których mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

d) młodocianych, o których mowa w przepisach prawa pracy, w celu przygotowania zawodowego,

e) osób niepełnosprawnych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

f) innych osób niż określone w lit. a–e, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2241) lub we właściwych przepisach państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego,

g) osób do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, posiadających status osoby poszukującej pracy, bez zatrudnienia.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, zamawiający określa w dokumentach zamówienia liczbę i okres wymaganego zatrudnienia osób, których dotyczy ten wymóg.

4. W przypadku gdy zamawiający przewiduje wymagania, o których mowa w ust. 1, w dokumentach zamówienia określa w szczególności sposób dokumentowania spełniania przez wykonawcę tych wymagań, uprawnienia zamawiającego w zakresie kontroli spełniania przez wykonawcę tych wymagań oraz sankcje z tytułu ich niespełnienia.

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym art. 1.2

1) bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,

2) uzależnionych od alkoholu,

3) uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających,

4) osób z zaburzeniami psychicznymi, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,

5) długotrwale bezrobotnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620),

6) zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,

7) uchodźców realizujących indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,

8) osób niepełnosprawnych, w rozumieniu przepisów o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Przedsiębiorstwo
Społeczne
Stara Piekarnia
Fundacja Znacznie
Więcej

KLAUZULA SPOŁECZNA ZATRUDNIENIOWA /PRACOWNICZA

Art. 95 Ustawy PZP

1. Zamawiający określa w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia na usługi lub roboty budowlane **wymagania związane z realizacją zamówienia w zakresie zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie stosunku pracy osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia**, jeżeli wykonanie tych czynności polega na wykonywaniu pracy w sposób określony w art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.

2. W przypadku gdy zamawiający przewiduje wymagania, o których mowa w ust. 1, określa w dokumentach zamówienia w szczególności:

- 1) rodzaj czynności związanych z realizacją zamówienia, których dotyczą wymagania zatrudnienia na podstawie stosunku pracy przez wykonawcę lub podwykonawcę osób wykonujących czynności w trakcie realizacji zamówienia;
- 2) sposób weryfikacji zatrudnienia tych osób;
- 3) uprawnienia zamawiającego w zakresie kontroli spełniania przez wykonawcę wymagań związanych z zatrudnianiem tych osób oraz sankcji z tytułu niespełnienia tych wymagań.

Przedsiębiorstwo
Społeczne
Fundacja Polska
Górom!

ASPEKTY SPOŁECZNE POZACENOWE KRYTERIA OCENY OFERT

Art. 242 Ustawy PZP

1. Najkorzystniejsza oferta może zostać wybrana na podstawie:

- 1) kryteriów jakościowych oraz ceny lub kosztu;
- 2) ceny lub kosztu.

2. Kryteriami jakościowymi mogą być w szczególności kryteria odnoszące się do:

1) jakości, w tym do parametrów technicznych, właściwości estetycznych i funkcjonalnych takich jak dostępność dla osób niepełnosprawnych lub uwzględnianie potrzeb użytkowników;

2) aspektów społecznych, w tym integracji zawodowej i społecznej osób, o których mowa w art. 94 ust. 1;

3) aspektów środowiskowych, w tym efektywności energetycznej przedmiotu zamówienia;

4) aspektów innowacyjnych;

5) organizacji, kwalifikacji zawodowych i doświadczenia osób wyznaczonych do realizacji zamówienia, jeżeli mogą one mieć znaczący wpływ na jakość wykonania zamówienia;

6) serwisu posprzedażnego, pomocy technicznej, warunków dostawy takich jak termin, sposób lub czas dostawy, oraz okresu realizacji.

3. Ofertę najkorzystniejszą wybiera się wyłącznie na podstawie kryteriów jakościowych, jeżeli, w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy lub decyzje właściwych organów, cena lub koszt są stałe.

Zakład
Aktywności
Zawodowej
Wrocław

ZAMÓWIENIA “IN HOUSE”

Art. 214.1 Ustawy PZP

12) zamówienie udzielane jest przez zamawiającego, o którym mowa w art. 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1, innemu zamawiającemu, o którym mowa w art. 4 i art. 5 ust. 1 pkt 1, który sprawuje kontrolę nad zamawiającym udzielającym zamówienia, lub innej osobie prawnej kontrolowanej przez tego samego zamawiającego, jeżeli spełnione są następujące warunki:

a) zamawiający, któremu udzielane jest zamówienie, sprawuje nad zamawiającym udzielającym zamówienia kontrolę odpowiadającą kontroli sprawowanej nad własnymi jednostkami, polegającą

na dominującym wpływie na cele strategiczne oraz istotne decyzje dotyczące zarządzania sprawami kontrolowanego zamawiającego; warunek ten jest również spełniony, gdy kontrolę taką sprawuje inna osoba prawna kontrolowana przez zamawiającego, któremu udzielane jest zamówienie,

b) ponad 90 % działalności kontrolowanego zamawiającego dotyczy wykonywania zadań powierzonych mu przez zamawiającego sprawującego kontrolę, o której mowa w lit. a, lub przez inną osobę prawną, nad którą ten zamawiający sprawuje kontrolę, o której mowa w lit. a,

c) w kontrolowanym zamawiającym i w zamawiającym sprawującym kontrolę nie ma bezpośredniego udziału kapitału prywatnego.

ZAMÓWIENIA ZWIĄZANE Z REWITALIZACJĄ

Art. 11 Ustawy PZP

5. Przepisów ustawy nie stosuje się do zamówień o wartości mniejszej niż progi unijne:

5) których przedmiotem są usługi lub roboty budowlane realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w gminnym programie rewitalizacji oraz wykonywane na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o których mowa odpowiednio w rozdziałach 4 i 5 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278), jeżeli zamówienia te udzielane są:

a) przez gminę lub gminne jednostki organizacyjne organizacjom pozarządowym lub spółdzielniom socjalnym, a przedmiot zamówienia należy do działalności statutowej wykonawcy lub

b) w celu aktywizacji osób mających miejsce zamieszkania na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w rozdziale 5 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji;

WAŻNE

USTAWA PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Ustawa zawierająca szczegółowe zapisy dotyczące stosowania odpowiedzialnych zamówień publicznych, z uwzględnieniem klauzul i kryteriów społecznych.

USTAWA O SPÓŁDZIELNIACH SOCJALNYCH

Ustawa zawiera zapisy dotyczące zastrzegania zamówień publicznych do spółdzielni socjalnych.

USTAWA O EKONOMII SPOŁECZNEJ

Ustawa zawiera zapisy dotyczące zastrzegania zamówień publicznych do przedsiębiorstw społecznych, definicję PES oraz procedury związane ze statusem PS.

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ MIASTA WROCŁAW

Program zakłada realizację polityki społecznie odpowiedzialnego samorządu, w szczególności zakłada wdrażanie klauzul społecznych w zadaniach zleczanych przez Urząd Miejski w trybie zamówień publicznych.

POLITYKA WSPÓŁPRACY WROCŁAWIA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI NA LATA 2023-2027

Program zawiera najważniejsze założenia wrocławskiego modelu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz identyfikację obszarów wymagających wzmocnienia na podstawie diagnozy.

WSPIERAMY W STOSOWANIU ODPOWIEDZIALNYCH ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Z pasją Tęczyśmy ludzi

ul. Mennicza 1, 50-057 Wrocław
71 796 30 00

ul. Wrocławska 102, 58-306 Wałbrzych
74 665 11 11

ul. Jasna 11, 58-500 Jelenia Góra
75 642 20 00

WWW.RCWIP.PL

**OŚRODEK WSPARCIA
EKONOMII SPOŁECZNEJ**

Publikacja dofinansowana w ramach zadania publicznego pt. "Wdrażanie pozarządowej polityki miejskiej w 2025 roku - W stronę dobrego partnerstwa." współfinansowanego z budżetu Gminy Wrocław.

Wrocław miasto spotkań

www.wroclaw.pl